

Abstrakt

Mimosmluvní závazkové poměry s přeshraničním prvkem

Mimosmluvní závazkové poměry tvoří specifickou oblast závazkového práva, která se vyznačuje tím, že do těchto poměrů jejich účastníci vstupují nedobrovolně a zpravidla bez hlubší znalosti jejich právní úpravy. Tato neznalost je pak ještě hlubší v případě, že daný právní poměr obsahuje přeshraniční prvek.

Předmětem této práce jsou mimosmluvní závazkové poměry s přeshraničním prvkem z pohledu mezinárodního práva soukromého, a to zejména s ohledem na jeho tři základní otázky, tedy otázku mezinárodní soudní příslušnosti, rozhodného práva a uznání a výkonu cizích rozhodnutí.

Současná právní úprava mimosmluvních závazkových poměrů s přeshraničním prvkem je obsažena v řadě právních pramenů – od mezinárodních smluv a unijní úpravy po autonomní národní právo. Hlavním cílem této práce je analýza této právní úpravy za účelem zjištění, zda je úpravou předvídatelnou a odpovídající požadavku na právní jistotu nebo zda by případně byla v tomto ohledu vhodnější její unifikace na mezinárodní nebo unijní úrovni.

Práce se kromě úvodu a závěrů sestává z pěti kapitol.

V první kapitole jsou vymezeny základní pojmy. Nejprve je vymezen samotný mimosmluvní závazkový poměr, a to pomocí srovnání českého deliktu, německého *Unerlaubte Handlung*, anglických *torts* a pojetí unijního. V druhé části první kapitoly je představena problematika přeshraničního prvku a jeho nezbytnosti pro úpravu mezinárodního práva soukromého. Hraniční určovatelé pro mimosmluvní závazkové poměry jsou v závěru první kapitoly představeni i s ohledem na jejich historický vývoj, kdy došlo postupnému nahrazení tradičního hraničního určovatele *lex loci delicti commissi* hraničním určovatelem *lex loci damni infecti*.

V kapitolách dvě, tři a čtyři jsou představeny jednotlivé prameny práva, kdy důraz je kladen zejména na jejich věcnou působnost, vzájemné vztahy a samozřejmě i obsah. Postupně tedy je analyzována úprava obsažená v mezinárodních smlouvách, unijních nařízeních a národních předpisech ČR a Německa.

Úprava obsažená v mezinárodních smlouvách je ve druhé kapitole vyložena ve třech blocích – jedná se o úmluvy přijaté v rámci Haagské konference (Haagskou úmluvu o právu použitelném pro dopravní nehody a Haagskou úmluvu o dohodách o volbě soudu), mezinárodní smlouvy úzce související s unijní úpravou (Dohoda s Dánskem a Luganská úmluva z roku 2007) a dvoustranné smlouvy o právní pomoci.

Třetí kapitola ohledně unijních nařízení (Nařízení Brusel I bis a Nařízení Řím II) je uvedena krátkým pojednáním ohledně pravomoci EU k přijímání opatření v oblasti mezinárodního práva soukromého. I v této kapitole byla pozornost zaměřena na otázku působnosti, strukturu pravidel a zejména jejich autonomního výkladu ze strany Soudního dvora Evropské Unie.

Ve čtvrté kapitole jsou představeny dvě národní úpravy mimosmluvních závazkových poměrů s přeshraničním prvkem. Konkrétně je představena česká úprava obsažená v zákoně o mezinárodním právu soukromém a německá úprava obsažená v uvozovacím zákoně k německému občanskému zákoníku (*Einführungsgesetz zum Bürgerlichen Gesetzbuch*) a v německém civilním řádu procesním (*Zivilprozessordnung*).

Předmětem páté kapitoly je praktické srovnání aplikace těchto pramenů na konkrétním příkladě mimosmluvních závazkových poměrů vyplývajících z narušení osobnostních práv.

Závěry práce pak shrnují její hlavní zjištění a obsahují i doporučení autorky ohledně toho, jakým způsobem by právní úprava mimosmluvních závazkových poměrů s přeshraničním prvkem mohla být předvídatelnější a lépe odpovídající požadavku na právní jistotu.

Klíčová slova

Mimosmluvní závazkové poměry, přeshraniční prvek, mezinárodní právo soukromé